

Operačný program: *Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika – Fond malých projektov*

Prioritná os: Kvalita životného prostredia

Názov malého projektu: *Vôňa bylín našich regiónov*

Žiadateľ – hlavný partner SR: Obec Ohrady, Nový rad 267/8, 93012 Ohrady
IČO: 00350634
Štatutárny orgán: Ing. Anikó Rabay, starosta

Cezhraničný partner ČR: Místní akční skupina Brána Brněnska, z.s.
Křížkovského 48/2, 66434 Kuřim
IČ: 22712372
Štatutárny orgán: Ing. Oldřich Štarha, predseda

Kód projektu: SK/FMP/6c/02/011

Celkové výdaje malého projektu:

32603,79 EUR, z toho príspevok z EFRR 27713,22, zo štátneho rozpočtu SR 3260,37, vlastné zdroje obce Ohrady 1630,20

Ciel': *Zvýšenie atraktívnosti kultúrneho a prírodného dedičstva pre obyvateľov a návštevníkov cezhraničného regiónu*

Oblasť podpory: Ochrana, rozvoj a podpora verejných aktivít cestovného ruchu

Predstavenie projektu

Cieľom nášho projektu bolo realizácia takých aktivít, s ktorými zvýšime atraktívnosť cezhraničného regiónu pre obyvateľov, ako i pre návštevníkov regiónu využitím vnútorného potenciálu nášho i českého juhomoravského regiónu. Hlavným výstupom projektu je revitalizovaný park s oddychovou zónou v centre obce Ohrady, ktorá sa nachádza vedľa cyklistickej cesty vedúcej ku Klátovskému ramenu Malého Dunaja, ktoré je v 5. pásme ochrany.

Obec Ohrady leží neďaleko Dunajskej Stredy, cca. 8 km, a do obce vedú cyklistické chodníky regionálneho významu spájajúce okolité obce a umožňujúce prístup turistom k nádherným zákutiam prírody, ako aj pamätihodnostiam našej obce. Okrem rímskokatolíckeho kostola Sv. Štefana, ktorý bol postavený pred rokom 1138 je dominantný park so sochou Sv. Floriána, ktorého spája cyklotrasa s centrom obce.

V rámci tohoto projektu sa revitalizoval tento park. V parku sa vybudovala bylinková záhrada, ktorou sa snažíme propagovať enviromentálne zdravé prostredie medzi jednotlivými regiónmi. Bylinková záhrada slúži okrem verejnosti aj miestnej základnej škole a materskej škôlke obce pri výučbe detí.

Miestne vzdelávacie inštitúcie už niekoľko rokov aplikujú formu výučby aj vo voľnom prírode v Ohradskom Ostrove pri spomínanom Klátovskom ramene formou exkurzií. Pomocou týchto školských výletov sa deti aktívnou a pútavou formou zúčastnia na poznávaní prírody, naučia sa aké rastliny, dreviny, kvetiny, bylinky a rôzne endemity tvoria biotop Klátovského ramena. Preto aj pri realizácii bylinkovej záhrady sa aktívne zúčastnili aj miestny žiaci základnej školy s učiteľkami, pomocou ktorých sa vysadili bylinky miestnych druhov, o ktorých sa v budúcnosti môžu počas neobvyklých vyučovacích hodín prírodovedy starať. V parku okrem bylinkovej záhrady sa vybudovali chodníky, oddychová zóna s lavičkami, mobiliárom a stojanom na bicykle. Postavila sa informačná tabuľa ktorá informuje verejnosť o flóre a faune v povodí Klátovského ramena Malého Dunaja, ktorá zasahuje do katastra našej obce, ako aj tabuľa s informáciami podobného charakteru juhomoravského regiónu.

V tomto projekte chceme stavať i na prírodno-historickom dedičstve našej obce, kde by sme radi obnovili väzby na bývalú spoluprácu v rámci regiónov nachádzajúcich sa v prihraničných okresoch ČR a SR. V uplynulých rokoch sa u nás rozvíjala väčšinou spolupráca s maďarskými obcami a preto je dôležité, aby najmä mladí ľudia nadviazali kontakty a oboznámili sa so vzácnym a atraktívnym prírodno – historickým

dedičstvom v oboch republikách. Vybrali sme aktivity, ktoré využívajú tento potenciál a podporujú náučnú formu poznávania našich krajín, a to formou brožúriek a kreslenej mapky regiónov.

Spoločná realizácia:

Hlavná časť projektu, investícia bola realizovaná na území žiadateľa, na par. Č. 79. Od začiatku realizácie projektu sa partneri podieľali na príprave podkladov (brožúrka, mapa), boli realizované pracovné stretnutia v Českej republike.

Výstupy:

- 1. Vytvorenie bylinkovej záhrady**
- 2. Oddychová zóna s mobiliárom**
- 3. Brožúrka a kreslená mapka**

Región Žitný ostrov, Prírodná rezervácia Klátovské rameno a obec Ohrady

Prvoradou povinnosťou každého z nás je snažiť sa o zachovanie porodného bohatstva, historických pamiatok a ochranu našich hodnôt aj pre mladšie generácie.

Región Žitný ostrov

Región sa nachádza v juhozápadnej časti Slovenska, pri hraniciach s Maďarskom. Z geomorfologického hľadiska celé územie leží v krajinnom celku Podunajská rovina. Z administratívneho hľadiska patrí územie regiónu až do 3 samosprávnych krajov : do Bratislavského, do Trnavského a do Nitrianskeho.

Žitný ostrov je najväčším riečnym ostrovom v Európe; vznikol vo vnútrozemskej delte Dunaja medzi Bratislavou a Komáromom. Zo západu a z juhu ho ohraničuje Dunaj, zo severu Malý Dunaj a z východu dolný tok Váhu, do ktorého Malý Dunaj vteká. Monotónne rovinaté územie budujú riele sedimenty Dunaja a jeho prítokov, v ktorých sa nachádzajú najväčšie zásoby pitnej vody v strednej Európe. Je tu aj množstvo

termálných prameňov, ktorých liečivý účinok sa využíva v celoročne otvorených kúpaliskách. (Veľký Meder, Dunajská Streda, Topoľníky)
Povrch územia popretkávaný množstvom vodných kanálov je takmer úplne odlesnený a je intenzívne poľnohospodársky využívaný.

Administratívnym, hospodárskym a kultúrnym centrom Žitného ostrova je Dunajská Streda. Podobu najjužnejšej, najsuchšej a najteplejšej časti územia jednoznačne určuje Dunaj, ktorý sa tu rozvetvuje do nespočetných riečnych ramien s rozsáhlejšími plochami lužných lesov. Je to významný biokoridor, osobitne dôležitý pre hniezdenie a zimovanie vodného vtáctva. Rovinatý ráz krajiny a rozvinutá cestná sieť vytvárajú výborné podmienky pre rozvoj cykloturistiky. Zachovali sa tu tiež zaujímavé technické památky – vodné kolesové mlyny umiestnené v prekrásnych zákutiach Malého Dunaja, ako napr. aj Vodný Mlyn v Dunajskom Klátove postavený na Klátovskom ramene Malého Dunaja.

Zlatá záhrada – aj tak sa zvyklo hovoriť Žitnému ostrovu, dodnes si o ňom ľudia rozprávajú mnoho príbehov, povestí a legend. Pomenovanie Zlatá záhrada je odvodené od národného prírodného bohatstva, ktoré sa tu nachádza. Rieka Dunaj bola v minulosti kvôli bohatým zásobám rýb zdrojom obživy pre miestnych obyvateľov, ktorí sa okrem poľnohospodárstva a iného venovali aj ryžovaniu zlata z rieky.

Z ďalších kultúrno-historických atraktivít sú najvýznamnejšie:

Pevnostný systém v Komárne, vzácne románske kostoly v okolitých obciach, kaštiele, Žitnoostrovské múzeum, vodné mlyny (Dunajský Klátov, Jahodná, Tomašíkovo, Kolárovo), Slovenská ústredná hviezdáreň v Hurbanove, atď.

Prírodná rezervácia Klátovské rameno

Sa nachádza v srdci Žitného ostrova na ploche 306,4 ha. Od roku 1993 je národnou porodnou rezerváciou, zároveň podľa platnej legislativy patrí Klátovské rameno pod napríklad, piaty stupeň ochrany. V tejto oblasti je zakázané lovenie, rybárčenie, ťažba dreva, rákosia a rašeliny, odvod vody, úprava mokradia, zabránenie prírodnej expanzii vody, ako aj narušenie ticha. Klátovské rameno je pravostranným prítokom Malého Dunaja s malebnými zákulami a prúžračnou vodou. Celý vodný tok aj s priľahlými lesmi je chráneným územím. Nemá prameň, ani sa neodčleňuje od iného toku, vyviera z prúsakových podzemných vôd za obcou Orechová Potôň- Lúky vďaka čomu sa vyznačuje vysokým stupňom čistoty.

Na hornom úseku nemá Klátovské rameno súvislú vodnú hladinu, je tvorená len jazierkami s bohatým brehovým porastom. Svoju charakteristickú podobu získava až pri osade Csótfá. Hĺbka vody sa pohybuje od niekoľkých centimetrov až do 5 metrov.

V Klátovskom ramene a jeho okolí žijú viaceré vzácne a chránené živočíšne druhy. Spomenúť treba napríklad tieto: kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), vydra riečna (*Lutra lutra*), labuť veľká (*Cygnus olor*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), lyska čierna (*Fulica atra*), bocian biely (*Ciconia ciconia*) atď. Bol tu zaznamenaný výskyt asi 80 druhov vtáctva, z toho 70 tu priamo hniezdi. Výskumom sa zdokumentovalo 102

druhov chrobákov, z ktorých druh rodu Dorytomus bol opísaný ako nový, na svete dosiaľ neznámy druh. Hlavnými drevinami rastúcimi v okolí ramena sú topoľ čierny (*Populus nigra*), topoľ biely (*Populus alba*), vŕba krehká (*Salix fragilis*), vŕba biela (*Salix alba*), jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*) a jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*). Bohato zastúpené sú tiež kroviny, hlavne hlohy (*Crataegus* spp.), plamienok plotný (*Clematis vitalba*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), bršlen európsky (*Eunymus europaeus*) a brečtan popínavý (*Hedera helix*). Z vodného rastlinstva treba spomenúť predovšetkým tieto: truskavec obyčajný, leknó biele, leknica žltá, vodomor kanadský a stolístok praslenatý, pálka širokolistá.

Vodný mlyn na Klátovskom ramene sa nachádza neďaleko obce Dunajský Klátov a je kultúrnou technickou pamiatkou. Má viacero špecifických vlastností. Na rozdiel od ďalších vodných mlynov v okolí neleží na hlavnom toku Malého Dunaja. Mlynské koleso a hnacia časť sú umiestnené v drevenej prístavbe, vlastná budova mlynice je murovaná. Mlyn postavil v roku 1920 Ján Cséfalvay a v prevádzke bol do roku 1942. Počas II. svetovej vojny bol poškodený. Potom sa používal už len do roku 1950, kedy sa stal jeho posledným majiteľom Michal Cséfalvay. V roku 1987 bol zrekonštruovaný a jeho súčasným prevádzkovateľom je múzeum. Pri plavbe po Klátovskom ramene je nevyhnutné pri tomto mlyne prenášať lode, pretože hať pri mlyne je nesplavná.

Splav Klátovského ramena patrí medzi jedinečné turistické zážitky. Na Slovensku sa pravdepodobne nenachádza rieka s priezračnejšou vodou. Tá v Klátovskom ramene je však plná života. Na rameno bol donedávna vstup s akýmkoľvek plavidlom zakázaný. V dnešnej dobe na plav záujemcovia majú vybaviť povolenie na osobitné užívanie vôd, súhlas na činnosti v chránených územiach na Okresnom úrade Trnava, sídlom: Kollárova 8, Trnava, ktoré vydáva na jeden splav. Odporúčaným miestom na začatie splavu je obec Dunajský Klátov, kde je niekoľko desiatok metrov pred mostom spájajúcim obce Jahodná a Dunajský Klátov na pravom brehu ideálne miesto na nalodenie. Po podplávaní mosta rieka dostáva svoju typickú podobu, pripomínajúcu džungľu plnú najrôznejších zvukov. Po preplavení cca 1 km prichádzame k hať zastavujúcej vodu pre vodný mlyn. Hať je nesplavná, je potrebné prenesenie lode. Nalodiť sa treba vedľa mlynskeho kolesa. Plavba sa mierne zrýchli, ale aj tak tok nedosiahne rýchlosť toku napríklad susedného Malého Dunaja. Asi 2 - 3 km od mlyna sa nachádza po pravej strane cesta k ramenu, jedna z mála, ktorou sa dá bezpečne priblížiť k rieke alebo vystúpiť z lode na breh. Po pár sto metroch sa potom nachádza most a cesta do obce Ohrady. Po cca 2,5 km nás rieka donesie pod ďalší most, ktorý spája obce Horné Mýto a Ohrady. Je na ňom v neuveriteľnej výške vyznačená čiara, pokiaľ siahala voda počas záplav na jar roku 2004. Za mostom sa tok trochu rozšíri, no hĺbka vody na niektorých miestach klesá na pár centimetrov. Problém môžu spôsobovať, hlavne pri nízkej hladine, aj početné spadnuté stromy. Po zhruba 3,5 km od mosta prichádzame pod most v obci Trhová Hradská, kde sa dá na pravom brehu zakotviť a občerstviť sa v pohostinstve len pár metrov od rieky. Od obce Trhová Hradská už plavbu na dlhý čas neruší žiadna civilizácia a milovníci prírody sa môžu kochať pohľadom na prírodu pod aj nad hladinou rieky. Civilizácia sa objaví až za mostom spájajúcim obce Topoľníky s Trsticami. Za ním sa po asi pol kilometri po pravej strane nachádza výborné prístavisko v tesnej blízkosti termálneho kúpaliska v Topoľníkoch. Okrem možnosti okúpania sa v horúcej minerálke - "vajcovke" je tu možnosť stanovania či

ubytovania v chatkách miestneho kempu. Otvorené je od začiatku mája do konca septembra. Celý splav úseku Dunajský Klátov - Topoľníky kúpalisko je celodenný výlet.

Obec Ohrady

sa nachádza v severovýchodnej časti Žitného ostrova vo vzdialenosti 6km od okresného mesta Dunajská Streda. Má 1350 obyvateľov. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1252. Vtedy ju Bela IV. Daroval bratislavskej kapitule, ktorá tu mala výnosný chov jeseterov. V roku 1439 daroval kráľ Albrecht obec za odmenu Rozgonyiovcov. V roku 1647 bola obec už zaznamenaná len jako majetek Kerekesovcov.

Pôvodní obyvatelia sa zaoberali rybolovom a chovom zvierat, ale dominantným odvetvím bolo hlavne poľnohospodárstvo. Symbolizuje to aj dokument z roku 1825, v ktorom sa nachádza rytina obilného zrna, ktorá poslúžila ako základný motív k vytvoreniu súčasnej podoby erbu obce. V súčasnej podobe erbu je zlatý zväzok pšenice umiestnený na zelenom štíte, ktorý naďalej symbolizuje úspech v oblasti poľnohospodárstva.

Od 18. Storočia patrili k obci samoty Apponyi-major, Sós-sziget a Új-major a od roku 1938 aj samota Tájlakpuszta.

Už pred rokom 1138 bol v obci postavený rímsko-katolícky kostol, ktorý je dodnes považovaný za najstaršiu stavbu v obci. Napriek tomu, že bol kostol trikrát prestavaný, sa veža zachovala v pôvodnom stave až dodnes. Nachádzajú sa v nej 3 zvony, najstarší z nich je z roku 1482. V roku 1933 bol kostol sv. Štefana prvomučeníka takmer úplne obnovený. Biele steny boli vyzdobené freskami a v roku 1990 bolo možné vďaka pomoci miestnych veriacich a obecného úradu zrealizovať úplnú rekonštrukciu kostola. Samotný kostol má tvar gréckeho krta, steny sú zdobené jedinečnými freskami a zdobené sklenené okná poskytujú nádherný výhľad. V roku 2005 bol zrenovovaný organ a prístupový chodník ku kostolu. V kostole sa nachádza pamätná tabuľa s menami miestnych obyvateľov, ktorí padli počas I. Svetovej vojny, pamätník s menami vojakov padnutých počas II. Svetovej vojny sa nachádza v exteriéri pri kostole na kopci. V apríli 2019 bola na výzdobe miestnej chrámovej záhrady pôsobivým spôsobom odhalená socha nášho kráľa sv. Štefana, ktorá bola vytvorená z darov miestnej cirkvi. Socha je dielom Gabriely Kádárovej, známej sochárky a výtvarníčky z Budaörsu.

V roku 2020 sa dokončila revitalizácia centra obce pomocou cezhraničného projektu s maďarskou partnerskou dedinou Erdőkürt. V rámci projektu sa vybudovali a rekonstruovali turisticky zaujímavé prvky na verejných priestranstvách, zlepšil sa celkový vzhľad obce a nadviazala sa spolupráca medzi aktérmi cestovného ruchu v regióne. Vybudoval sa park, detské ihrisko, tržnica, skrášilo sa centru obce, vybudoval sa náučný chodník d 2 meditačno-informačnými pavilónmi, altán s voľným javiskom, verejné osvetlenie centra obce, závlahový systém a sadové úpravy terénu.

Obec však nepřitahuje návštevníkov len vďaka architektonickým či historickým pamiatkam. Jej pýchou je aj známa miestna skupina „Csallóközkürti Népdalkör“ spievajúca ľudové piesne. V organizácii miestnych podajatiach sa aktívne podielajú aj pôsobiace miestne organizácie, ako Klub dôchodcov, miestna organizácia CSEMADOK-u, Dobrovolný hasičský zbor, ako aj miestny poľovnícky zbor Hubert, športový klub, či miestny Červený kríž. Medzi lákadlá obce patria aj mnohé kulturné či športové podujatia a samozrejme okolitá príroda.